

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hluštíka, Ph.D. ve věci

navrhovatelky: **Mgr. E. S.**

zastoupená advokátkou Mgr. Pavlou Krejčí
sídlem Vinohradská 938/37, 110 00 Praha 2

za účasti:

1) **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**
sídlem 28. října 2771/117, 702 18 Ostrava

2) **SPD, Trikolora a PRO**
jednající volebním zmocněncem Bc. Pavlem Smetanou
bytem Rejskova 3002/25, 796 01 Prostějov

3) **MUDr. J. S.**

4) **L. H.**

5) **P. H.**

6) **P. S.**

o neplatnost volby kandidátů do Zastupitelstva Moravskoslezského kraje ve volbách konaných ve dnech 20. a 21. 9. 2024

takto:

I. Návrh se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Návrhem doručeným krajskému soudu dne 27. 9. 2024 v 18:44 hodin se navrhovatelka domáhala vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva Moravskoslezského kraje konaných ve dnech 20. a 21. 9. 2024.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. S.

2/2024

2. Navrhovatelka namítla, že průběhem voleb do Zastupitelstva Moravskoslezského kraje byly hrubě narušeny minimálně tyto ústavní principy:
 - a) Čl. 1. odst. 1 Ústavy ČR (dále jen „Ústava“), tj. právo občanů Moravskoslezského kraje na život v demokratickém právním státě,
 - b) Čl. 5. Ústavy, tj. právo, aby se soutěž politických stran konala za podmínek respektujících demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování zájmů,
 - c) Čl. 3. Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), tj., že základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení,
 - d) Čl. 10. odst. 1 Listiny, tj., že každý má právo, aby byla zachována jeho důstojnost.
3. Narušení uvedených ústavních principů se podle navrhovatelky dopustila svým jednáním volební strana SPD, Trikolora a PRO (dále jen „Volební strana“).
4. K porušení pravidel volební kampaně Volební stranou došlo podle navrhovatelky následujícími zásahy:
 - a) Použitím vizuálu se zakrváceným černochem s nožem a nápisem „*Nedostatky ve zdravotnictví nevyřeší „chirurgové“ z dovozu*“,
 - b) vizuálem s vyobrazením romských dětí, které kouří a s nápisem „*Říkají, ať chodíme do školy, ale naši to mají na háku...*“,
 - c) vizuálem s agresivní rétorikou proti očkování „*Jedovaté včeličky pro vaše dětičky?*“
 - d) vizuálem s „normální“ rodinou a s nápisem: „*Vládo promiň, ale my věříme v rodinu, práci, národ a Panenku Marii*“,
 - e) vizuálem s agresivní rétorikou proti vládě: „*Vláda vyrábí víc hnoje než náš dobytek*“,
 - f) pexesem pro děti, v němž dochází ke škrcení premiéra „Drahoty“, píchání do něj vidlemi, kopání do něj a podobně, které bylo rozdáváno dětem a jejich rodičům (voličům) na stáncích SPD, voliči se měli natočit nebo vyfotit při hraní tohoto pexesa a mohli za to získat iPhone 15 Pro, vizuální zobrazení pexesa proběhlo všemi médii a hraní s ním bylo prezentováno na facebookových stránkách Tomia Okamury (např. v příspěvku ze dne 30. 8. 2024) a Radima Fialy,
 - g) spotem *ZATOČÍME S DRAHOTOU!*, v němž opět dochází ke škrcení a kopání premiéra Drahoty,
 - h) komiksem *ZATOČÍME S DRAHOTOU!*, který je v podobném vyznění jako uvedené pexeso a spot,
 - i) obsahem novin „Na vlastní oči“, které obsahují útoky proti LGBT komunitě, jež je přirovnávána k úchylům a dále větu jak vystřiženou z učebnice národního socialismu „*Nové Čechy, Moravany a Slezany si porodíme, nemusíme dovážet cizince!*“, rovněž se v nich mluví o „*kladivu na nepřizpůsobivé*“. Tyto noviny byly distribuovány do schránek voličů v počtu 490 000 kusů a dále byly rozdávány na petičních stáncích SPD.
5. Navrhovatelka zdůraznila, že kampaň Volební strany byla vedena jako celostátní a byla prezentována i v televizi, což doložila fotografiemi předsedy SPD Tomia Okamury, na nichž ukazuje na kameru fotografie výše označené pod body a) a b).

2/2024

6. Navrhovatelka uvedla, že dále docházelo k propagaci nenávistných volebních materiálů prostřednictvím billboardů a vylepováním letáků na veřejných prostranstvích. Nejvýraznější bylo natáčení spotů na Václavském náměstí v Praze dne 5. 9. 2024, kde byly umístěny obří billboardy s vizuálem uvedeným výše. Navrhovatelka odkázala na webové stránky, na nichž se spoty nacházejí.

Navrhovatelka rovněž poukázala na webové stránky politické strany SPD a na další média.

Navrhovatelka má za to, že způsob, jakým byla vedena volební kampaň Volební stranou, je naprosto neslučitelný s hodnotami demokratického právního státu a nebezpečný a neodpovědný vůči občanům. Volební kampaň vyvolávala mezi občany pocit strachu, xenofobie, homofobie, působila rasisticky a propagovala prvky násilí jako řešení problémů. Kampaň obsahovala i prvky typické pro nacistickou ideologii a v některých občanech, např. romské národnosti, černé barvy kůže a členech LGBT komunity musela vyvolat pocit méněcennosti. Chování Volební strany vybočilo z demokratických pravidel a ovlivnilo celkový průběh voleb do Zastupitelstva Moravskoslezského kraje.

7. Z pohledu navrhovatelky došlo Volební stranou k hrubému ovlivnění výsledků voleb kandidátů kandidujících za Volební stranu, to vše ve smyslu § 53 odst. 4 volebního zákona. I kdyby k hrubému ovlivnění výsledku volby nedošlo, došlo k hrubému narušení ústavních principů, zejména pak k ohrožení práva navrhovatelky žít v demokratickém právním státě. Podobně raženou kampaní dochází k ovlivňování atmosféry a posunu morálních hranic celé společnosti, která by měla být založena na určitém sociálním smíru, tj. vzájemné toleranci ke kulturní, národnosti, etnické a rasové odlišnosti.
8. Navrhovatelka poukázala na nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005 sp. zn. Pl. ÚS 74/04, jehož základní myšlenky citovala, stejně jako závěry usnesení Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 26. 6. 2006 sp. zn. Vol 5/2006.
9. V další části návrhu navrhovatelka poukázala na obdobné útoky, které proběhly v rámci volební kampaně na Slovensku, dále na podstatu rasismu a vyzdvihla závěry rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. 7. 2009 ve věci Féret proti Belgii.
10. Závěrem navrhovatelka zdůraznila své právo voliče na to, aby volební kampaň byla vedena čestně a poctivě a v mezích vymezených Ústavou (čl. 5 odst. 5 a čl. 4 Ústavy). Podle navrhovatelky je velkou vadou, že volební zákony pro tyto případy neobsahují možnost zasáhnout do volebního procesu ještě před samotným rozhodnutím voličů, aby došlo k eliminaci závadového chování ještě ve fázi volební kampaně. Je otázkou, zda se nejedná o vadu volebních zákonů, kterou by bylo možné považovat za protiústavní, a to zejména v souvislosti se zpřísněním standardu volebního přezkumu zavedeného od 1. 1. 2017, kdy je soudu svěřena kompetence zrušit výsledky voleb, resp. vyhovět návrhu na neplatnost volby kandidáta pouze tehdy, pokud došlo k porušení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb či volby kandidáta (k tomu rozhodnutí NSS sp. zn. Vol 16/2018). Je tak zřejmé, že část volebních práv se v rámci volební kampaně ocitá zcela bez ochrany.

2/2024

11. *Navrhovatelka považuje uvedené vady volební kampaně za extrémně závažné, a proto se domáhá vyslovení neplatnosti volby všech zvolených kandidátů a všech jejich případných náhradníků zvolených do Zastupitelstva Moravskoslezského kraje za volební stranu SPD, Trikolora a PRO ve volbách konaných ve dnech 20. 9. 2024 a 21. 9. 2024.*
12. *Podle ust. § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), za podmínek stanovených zvláštními zákony může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát nebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.*
13. *Krajský soud po zjištění, že návrh byl podán ve lhůtě stanovené § 53 odst. 1 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstva krajů a o změně některých zákonů, v platném znění (dále jen „ZVZK“), projednal tento návrh, a to podle ustanovení § 90 odst. 3 věty druhé s. ř. s. bez nařízení jednání.*
14. *Návrh směřuje k vyslovení neplatnosti volby kandidátů.*
15. *Podle ustanovení § 56a odst. 4 ZVZK, volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a kandidujících volebních stranách zveřejňovány nepravdivé údaje.*
16. *Podle ustanovení § 53 odst. 4 ZVZK, návrh na neplatnost volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta.*
17. *Z oficiálně vyhlášených výsledků voleb do Zastupitelstva Moravskoslezského kraje (veřejně přístupné informace na www.volby.cz) soud zjistil, že kandidáti volební strany SPD, Trikolora a PRO získali v Zastupitelstvu Moravskoslezského kraje 4 mandáty, jmenovitě jsou zvolenými kandidáty MUDr. J. S. (1 186 hlasů), L. H. (1 069 hlasů), Ing. P. H. (638 hlasů) a Ing. P. S. (475 hlasů). Oficiální volební výsledky podle názoru krajského soudu bez dalšího nesvědčí o negativním vlivu navrhovatelkou uváděných informací o volební kampani Volební strany na chování voličů.*
18. *Navrhovatelka nijak nespécifikovala, jaké konkrétní dopady měla jí popisovaná volební kampaň na volbu konkrétních volebních subjektů, uvedla jen v obecné rovině možný negativní vliv na volby do zastupitelstva kraje. Navrhovatelka tvrdí především porušení jednotlivých čl. Ústavy a Listiny. Ve vztahu k ZVZK navrhovatelka žádné konkrétní porušení jeho ustanovení nenamítá, tvrdí jen, že proběhnoucí volební kampaní Volební strany byl hrubě ovlivněn výsledek voleb ve smyslu § 53 odst. 4 ZVZK. Jak již bylo výše uvedeno, podle ustanovení § 56a odst. 4 ZVZK volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a kandidujících volebních stranách zveřejňovány nepravdivé údaje. Požadavek čestné a poctivé kampaně se tedy vztahuje především k subjektům kandidátů a kandidujících volebních stran.*
19. *Krajský soud při posouzení důvodnosti volební stížnosti primárně vycházel ze stěžejních principů volebního soudnictví.*

2/2024

20. „Pro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá. Naše volební soudnictví nezná absolutní vady volebního řízení (tzv. absolutní zmatky volebního řízení), tj. takové porušení ustanovení volebního předpisu, které by mělo za následek automatické zrušení voleb, volby kandidáta nebo hlasování. Všechny možné vady a pochybení je v tomto smyslu třeba považovat za relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta, popř. na výsledek hlasování, a to podle principu proporcionality. Řízení je tedy založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním respektujícím práva menšiny (článek 6 Ústavy). ...Úprava ověřování voleb je přitom alternativně založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti (princip potenciální kauzality ve volebním soudnictví). Tuto možnou příčinnou souvislost je však třeba vykládat nikoliv jako pouhou abstraktní možnost... Z toho třeba dovodit, že rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát“ (náleze Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 73/2004).
21. Je nutno připomenout, že volební soudnictví je založeno na principu ochrany mandátu, a ne každé zjištěné a prokázané porušení zákona musí nutně vést k tak závažným důsledkům, jakým je nezvolení voleného zastupitelského orgánu (srov. náleze Ústavního soudu ze dne 12. 12. 2006 sp. zn. I. ÚS 768/06). Ústavní soud také vyslovil, že možnou objektivní příčinnou souvislost mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru je třeba vykládat nikoliv jako pouhou abstraktní možnost, nýbrž je třeba ji v řízení řádně prokázat (srov. náleze Ústavního soudu ze dne 29. 1. 2007 sp. zn. IV. ÚS 787/06).
22. V posuzované věci je návrhové tvrzení sice, pokud jde o popis vad volební kampaně, vedeno zcela konkrétně s řadou praktických příkladů, avšak pokud jde o dopad těchto vad na výsledky voleb, je naopak zcela obecné a pohybuje se výlučně v rovině neprokázaných a nekonkrétních domněnek, takže tvrzené porušení ZVZK nelze považovat za prokázané, a proto se nelze zabývat ani existencí objektivní příčinné souvislosti návrhového tvrzení a složení zastupitelského sboru. Navrhovatelka neuvedla, že by jí byly známy nějaké konkrétní skutečnosti, které by mohly zpochybnit mandát čtyř výše jmenovaných kandidátů Volební strany. Jakkoliv soud sdílí pohoršení navrhovatelky nad způsobem vedení volební kampaně Volební stranou a její kritiku shledává přiléhavou, musí konstatovat, že etická a morální rovina popsaného jednání Volební strany ke zpochybnění volby jejích kandidátů nestačí. Navrhovatelka nekonkretizovala, jaké faktické dopady a na volbu kterých kandidátů kritizovaná volební kampaň měla. Je přitom nutno také racionálně připustit, že tak kontroverzně vedená volební kampaň musela řadu voličů pohoršit a odpudit stejně jako navrhovatelku, takže lze důvodně předpokládat, že vedle sympatizantů Volební strany existuje rovněž početná množina voličů, která právě na základě takto vedené volební kampaně kandidáty Volební strany nevolila.
23. Jak již v minulosti shrnul NSS, rozhodování voličů je ovlivněno celou řadou faktorů, mezi nimiž sebrává volební kampaň samotných politických stran jistě významné, nikoliv však výsadní postavení. Těmito faktory jsou například stranická identifikace, skupinová sounáležitost a materiální zájmy, základní hodnotové a ideologické postoje, preference k současným politickým otázkám, zhodnocení aktuální situace, zhodnocení image stran a jejich lídrů, sociální zázemí a

2/2024

podobně. Z povahy věci je přitom zřejmé, že volební kampaně mají skutečný vliv pouze na určitou skupinu voličů, především takzvané nerozhodnuté, příp. fluktuující, zatímco naopak stabilní voliči politických stran jsou vůči jakékoli kampani v podstatě imunní (srov. usnesení NSS sp. zn. Vol 40/2006 ze dne 4. 7. 2008).

24. *Dle volební judikatury nedostatek etiky prohlášení činěných v rámci předvolební kampaně není porušením zákona, v jehož důsledku by bylo možno považovat volbu některých kandidátů za neplatnou (usnesení NSS ze dne 29. 6. 2006 sp. zn. Vol 45/2006, publ. ve Sb. NSS pod č. 963/2006). Ostatně ve stejném duchu vyznívá také judikatura odkazovaná navrhovatelkou v podaném návrhu. Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 74/04 zdůrazňuje, že pojmy čestného a poctivého vedení volební kampaně nelze vykládat z hlediska soukromého práva a obecné morálky, neboť jde o jejich použití v podmínkách volební kampaně, která není ničím jiným, než bojem o hlasy voličů. Usnesení NSS sp. zn. Vol 5/2006 pak zdůrazňuje, že úkolem volebního soudnictví není vytvářet alternativu vůči jiným prostředkům ochrany, kterými mohou být v konkrétních případech např. žaloby na ochranu osobnosti, přestupkové řízení až trestní stíhání, nýbrž vyhodnotit, zda objektivně seznatelnou protizákonností nedošlo k tak intenzivnímu zásahu do volební soutěže, že to mohlo důvodně vést ke zpochybnění jejích výsledků.*
25. *Navrhovatelka doplnila svůj návrh podáním doručeným krajskému soudu dne 8. 10. 2024. Odhlédne-li soud od skutečnosti, že tak učinila po uplynutí zákonné lhůty pro podání návrhu, musí konstatovat, že navrhovatelka ani v tomto doplnění nic konkrétního neuvedla a sama připustila, že poskytnutí důkazu týkajícího se ovlivnění vůle voličů je nemožné. Domnívá se však, že pro zásah soudu do volebního procesu postačuje hrubé narušení některého ústavního principu, což je případ této volební stížnosti.*
26. *Krajský soud se s tímto názorem naprosto neztotožňuje, neboť zásah soudu v takovém případě by znamenal de facto trest pro Volební stranu za způsob vedení volební kampaně, což by bylo v rozporu se shora vymezenými principy soudní ochrany voleb. Obdobně se vyjádřil Ústavní soud již v nálezu ze dne 26. 1. 2005 sp. zn. Pl. ÚS 74/04, když uvedl: „...zrušení voleb nelze brát jako trest za porušení volebních předpisů, nýbrž jako prostředek k zajištění legitimacy zvoleného orgánu. Rozhodující je pravděpodobnost vlivu volební vady nebo volebního deliktu... na volební výsledek v konkrétních volbách s konkrétními voliči. Pouhá abstraktní možná příčinná souvislost nedostačuje.“*
27. *Podle názoru soudu navrhovatelkou předestřená problematika způsobu vedení volební kampaně je primárně určena zákonodárci, který jediný může účinně mantinely volební kampaně ve volebních zákonech stanovit. Za dané právní úpravy a na ni navazující výše nastíněné setrvalé judikатурní praxe se nápravy nelze domáhat soudní cestou.*
28. *Soud tedy uzavírá, že v posuzované věci nebylo prokázáno, že by navrhovatelkou tvrzené vady volební kampaně způsobily nebo prokazatelně mohly způsobit, že by voliči ve volbách do Zastupitelstva Moravskoslezského kraje rozhodli jinak.*
29. *Krajský soud shrnuje, že ve způsobu vedení předvolební kampaně, jak ji popsala navrhovatelka, neshledal z důvodů rozvedených výše porušení principu svobodných voleb. Na základě uvedeně*

2/2024

argumentace krajský soud návrh podle ustanovení § 90 odst. 3 věty první s. ř. s. jako nedůvodný zamítl.

30. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věci voleb nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** přípustné opravné prostředky.

Toto usnesení nabývá právní moci vyvěšením na úřední desku soudu.

Ostrava 10. října 2024

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu